JURGITA JAROSLAVIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

GINTARĖ JUDŽENTYTĖ-ŠINKŪNIENĖ

Vilniaus universitetas

KALBINĖ ĮVAIROVĖ ŠIUOLAIKINIAME PASAULYJE:

KALBOS GALIA IR PRESTIŽAS

26-oji Jono Jablonskio konferencija

ESMINIAI ŽODŽIAI: Jonas Jablonskis, konferencija, kalbinė įvairovė, kalbos galia, prestižas.

2019 m. spalio 3–4 d. Lietuvių kalbos institute vyko 26-oji¹ tarptautinė mokslinė Jono Jablonskio konferencija **KALBINĖ ĮVAIROVĖ ŠIUOLAIKINIAME PASAULYJE: KALBOS GALIA IR PRESTIŽAS** (*Linguistic Diversity in the Modern World: Language Power and Prestige*). Renginio organizatoriai Lietuvių kalbos instituto (toliau – LKI) Bendrinės kalbos tyrimų centras ir Vilniaus universiteto (toliau – VU) Filologijos fakulteto Taikomosios kalbotyros instituto Lietuvių kalbos katedra tarptautinę akademinę bendruomenę sukviėė diskutuoti apie kalbinę įvairovę kalbose, tarmėse ir kalbinėse bendruomenėse, kalbų vartosenos ypatumus ir norminimą, kalbos normų kaitą, bendrinės kalbos ir tarmių bei kitų kalbos atmainų santykius, Europos kalbų politikos ir planavimo tendencijas, kalbos galią ir prestižą, pažangių lingvistinių įrankių ir elektroninių paslaugų kūrimą, skaitmeninių kalbos išteklių naudą ir kita. Šiais klausimais dalyviai iš 15 valstybių perskaitė 45 pranešimus. Pranešimų tezės parengtos elektroniniu formatu². Pranešimų pagrindu *Bendrinės kalbos* žurnale 2020 m. bus paskelbta mokslo ir mokslo populiarinimo publikacijų.

Abi konferencijos dienos buvo pradėtos plenariniais posėdžiais. Pirmajame posėdyje, kuriam vadovavo dr. Albina Auksoriūtė (LKI) ir prof. dr. Irena Smetonienė (VU), kviestinė

¹ Daugiau informacijos apie kitas Jono Jablonskio konferencijas galima rasti <http://lki.lt/26-oji-tarptautine-moksline-jono-jablonskio-konferencija/> ir <http://www.jablonskio-konferencija.flf.vu.lt/lt/>.

² Tezes galima parsisiųsti iš LKI interneto svetainės adresu <http://lki.lt/26-oji-tarptautine-moksline-jono-jablonskio-konferencija/>.

viešnia Europos nacionalinių kalbos institucijų federacijos (*European Federation of National Institutions for Language*, EFNIL; toliau – Federacija) viceprezidentė, Danų kalbos technologijų komiteto pirmininkė, buvusi Danų kalbos valdybos direktorė dr. Sabine Kirchmeier supažindino su Federacijos veikla, apžvelgė Europos kalbų politikos klausimus, politikos planavimo tendencijas ir kalbos technologijų plėtojimo Danijoje ir kitose Europos šalyse būklę.

1 PAV. Iš kairės: dr. Albina Auksoriūtė (Lietuvių kalbos instituto direktorė), prof. dr. Irena Smetonienė (Vilniaus universiteto profesorė), dr. Sabine Kirchmeier (Europos nacionalinių kalbos institucijų federacijos viceprezidentė, Danų kalbos technologijų komiteto pirmininkė, buvusi Danų kalbos valdybos direktorė), prof. dr. Inesa Šeškauskienė (Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dekanė)

Prelegentės žodžiais tariant, šiuo metu Federacija vienija 40 svarbiausių kalbos organizacijų ir kitų nacionalinių kalbos institucijų atstovų iš įvairių Europos valstybių narių (plg. 2 pav.). Pagrindiniai Federacijos tikslai ir tiriamosios sritys yra susiję su valstybinių Europos kalbų įvairove, daugiakalbyste, teisiniu oficialiųjų (valstybinių) kalbų reglamentavimu, kalbų politika, planavimu, bendra kalbos būkle, skaitmeniniais kalbos ištekliais, kalbos technologijomis, kalbų vartojimu žiniasklaidoje, švietimo ir kitose svarbiose

viešojo gyvenimo srityse, kalbų mokymu, kalbos sklaida. Siekdama tikslų, ji vykdo įvairius projektus, atlieka apklausas, kasmet organizuoja konferenciją ir kitus tikslinius susitikimus.

2 PAV. Europos nacionalinių kalbos institucijų federacijos informacinis atvirukas

Remdamasi vieno naujausių tyrimų rezultatais, dr. Sabine Kirchmeier nurodė, kad 21-oje Europos valstybėje kalbos reglamentuojamos konstitucija, kalbos įstatymu ir (arba) kitais dokumentais. Reglamentavimo skirtumai priklauso nuo istoriškai susiklosčiusių aplinkybių ir tradicijų, nuo bendrinių kalbų susiformavimo ir kitų ypatumų. Pavyzdžiui, Danijoje Konstitucija priimta 1849 m. ir vėliau tik keletą kartų atlikta gana nereikšmingų pakeitimų. Kai šalis dar buvo vienalytė ir buvo kalbama viena kalba, niekas dar negalvojo apie specialių nuostatų įtraukimą į Konstituciją dėl danų kalbos vartojimo.

Konstitucijos nuostatomis, kalbos įstatymu ir kitais dokumentais valstybinė (-ės) kalba (-os) reglamentuojama (-os) šiose valstybėse: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Austrijoje, Suomijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje. Danijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Islandijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, Liuksemburge, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Portugalijoje, Čekijoje,

Vengrijoje, Bulgarijoje kalba (-os) reglamentuojama (-os) arba konstitucija, arba kalbos įstatymu ir (arba) kitais dokumentais, o Belgijoje – konstitucija ir kalbos įstatymu.

Apie kalbos technologijas ir skaitmeninius kalbos išteklius viešnia kalbėjo kaip apie priemonę išlaikyti kalbą gyvybingą ar net ją atgaivinti, sustiprinti (plg. islandų, grenlandų, samių kalbas).

Kitas garbus kvietinis pranešėjas – prof. dr. Fransas Hinskenas iš Nyderlandų Meertenso instituto ir Radboudo universiteto – supažindino su bendrinės olandų kalbos praeitimi ir dabartimi, atkreipė dėmesį į sparčiai besikeičiančias kalbos normas ir į tai, kaip kalba reguliuojama įstatymais. Svečias pristatė neseniai dideliu mastu atliktos internetinės apklausos rezultatus, kurie leido įvertinti bendrinės olandų kalbos vartojimo pagrindinėse kasdienio gyvenimo srityse padėtį ir atskleidė vartotojų požiūrį į kalbą (žr. 3 pav.).

3 PAV. Prof. dr. Fransas Hinskenas (Nyderlandų Meertenso institutas, Radboudo universitetas)

Trečiasis kvietinis plenarinio posėdžio pranešėjas prof. dr. Ari Pállas Kristinssonas iš Islandijos studijų Árni Magnússonso instituto kalbėjo apie dabartinės islandų kalbos situaciją, aptarė kalbos politikos Islandijoje svarbą ir visuomenės informavimo būtinumą bei kalbos

puoselėjimo priemonių prieinamumą ir sklaidą, pabrėžė kalbos technologijų, skaitmeninių ir kitų pažangiųjų įrankių poveikį ir reikšmę puoselėjant gimtąją kalbą ir stiprinant kalbos prestižą (žr. 4 pav.).

4 PAV. Prof. dr. Ari Pállas Kristinssonas (Islandijos studijų Árni Magnússonso institutas)

Toliau mokslinės diskusijos vyko keturiuose posėdžiuose. Pirmajam posėdžiui vadovavo doc. dr. Gintarė Judžentytė-Šinkūnienė (VU). Pranešimą, skirtą katalonų kalbai ir jos tarmėms, skaitė prof. Pietras Umbertas Dinis iš Italijos (Pizos universitetas). Katalonų kalbą profesorius kalbos politikos, ideologijos ir praktikos kontekste aptarė kaip „vidutinio dydžio“ kalbą ir pabrėžė kalbos svarbą tautai, pateikė katalonų kalbos istorijos pavyzdžių. Dr. Audrius Valotka (VU) kėlė diskusinį klausimą apie preskriptyvizmą ir moksliskumą lingvistikoje, analizavo perėjimą nuo grynojo prie taikomojo mokslo, aptarė eksperimentinės plėtros perspektyvas. Natalia Dankova (Kvebeko universitetas, Kanada) psicholingvistikos požiūriu nagrinėjo būdvardžius ir jų varijavimą prancūzų kalboje. Prof. dr. Jurgis Pakerys ir Ignas Rudaitis (VU) pristatė formalųjį lietuvių kalbos daiktavardžių linksniuoties pagrindą. Jie priminė, kad lietuvių kalbos linksniuotes pirmasis aprašė Kleinas 1653 m. Jo pateikta klasifikacija vėliau tobulinta. Pranešime pristatytas naujas bandymas formalizuoti daiktavardžių linksniuoties skyrimą naudojantis tam tikru algoritmu. Gauti rezultatai palyginti

su ankstesnėmis lietuvių daiktavardžių linksniuotųjų klasifikacijomis. Doc. dr. Danila Zuljan Kumar (Frano Ramovšo slovėnų kalbos institutas, Slovėnijos mokslo ir meno akademijos Tyrimų centras) posėdį užbaigė svarstydamas, kaip atgaivinti nykstančią kalbą ir kaip pritaikyti kultūrą bei meną siekiant vėl pažadinti kalbos galią.

Prof. dr. Danguolės Mikulėnienės (LKI) vadovaujamame antrajame posėdyje daugiausia buvo diskutuojama kalbinio tapatumo ir variantiškumo tarmėse klausimais. Prof. dr. Daiva Aliūkaitė (VU Kauno fakultetas) kalbėjo apie vietinių variantų gyvybingumą regionuose, pristatė žemaičių ir pietų aukštaičių nuostatas bei jų paradoksus. Keltas klausimas, ar visada vietinių kodų gyvybingumas ir perspektyva susiję tik su palankiomis kalbinėmis nuostatomis. Pranešime argumentuota įžvalga, kad kalbinės giminės kodo panašumas į bendrinę kalbą gali lemti vietinio kodo sklaidą ir gyvybingumą. Apibendrinant teigta, kad vietinių variantų gyvybingumą regionuose gali lemti ne tik nekalbinės aplinkybės (plg. palankios nuostatos), bet ir paties varianto kalbinės charakteristikos.

Prof. dr. Ineta Dabašinskienė (VDU) nagrinėjo Visagino bendruomenės kalbinio tapatumo ir požiūrio klausimą bei su tuo susijusias realijas. Pranešime parodyta, kas vyksta kasdienėje kalbinėje praktikoje, pradedant etnolingvistiniu nacionalizmu, atkreiptas dėmesys į posovietinio paveldo dominavimą, postmodernistinį požiūrį į įvairovę ir daugiakalbystę. Dokt. Christa Schneider (Berno universitetas, Šveicarija) ir prof. dr. Vytautas Kardelis (VU) pristatė kalbinio variantiškumo žymėjimą žemėlapiuose anksčiau ir dabar. Posėdį užbaigė dr. Nijolė Tuomienė (LKI) – ji aptarė kalbų vartojimą paribio arealuose, dėmesį atkreipė į konkurencijos bei sąveikos aspektus, nagrinėjo natūralaus bendravimo situacijas vykstant kalbų (kodų) kaitai, kai kalbėtojai gerai moka ir vienu metu vartoja kelias kalbas, aktyviai kaitaliodami jas pokalbiuose. Mokslininkės teigimu, nors vietinės lietuvių, lenkų ir baltarusių kalbų atmainos tiriamos jau daugiau nei šimtmetį, tik išsamūs pastarųjų metų tyrimai parodė, kad dvikalbės ar net trikalbės aplinkos tyrimas bus sėkmingas, jeigu bus tiriamos dvi ar visos trys vartojamos kalbos vienu metu, o ne kiekviena atskirai, gilinantis į kiekvieną kaip į atskirą sistemą; sudėtingoje kalbinėje aplinkoje negali būti tirama, pavyzdžiui, tik vienos kalbos fonetika arba leksika.

Trečiajam posėdžiui vadovavo dr. Larisa Taranenko (Nacionalinio Ukrainos technikos universiteto Igorio Sikorskio Kijevo politechnikos institutas). Šis posėdis pradėtas dr. Pijaus Kasparaičio ir dr. Margaritos Beniušės (VU) pranešimu apie lietuviško balso statistinę parametrinę sintezę: pristatytas pirmą kartą lietuviško balso sintezei pritaikytas statistinis parametrinis metodas, kuriam naudojami neuroniniai tinklai, realizuoti programų pakete

Merlin, taip pat sudaryta speciali lietuvių kalbai pritaikyta lingvistinių požymių aibė bei požymių grupavimo taisyklės. Įvertinta, kad statistiniu parametriniu būdu sintezuoto balso suprantamumas ir priimtinumas gerokai lenkia iki šiol geriausiu laikytą sintezatorių, veikiantį vienetų parinkimo metodu. Be to, sintezuoto balso priimtinumas artimas natūralaus balso įrašams. Toliau L. Taranenko pristatė smulkiosios anglų kalbos tautosakos tipinių fonokonceptų aprašą. Zinaida Pakholok (Atvirasis tarptautinis žmogaus raidos universitetas, Lucko žmogaus raidos institutas) analizavo pasikartojimo kalbiniame disкурse kategoriją.

Ketvirtąjį posėdį, kuriam vadovavo dokt. Agnė Aleksaitė (LKI), pradėjo Santa Jērānē (Latvijos universiteto Latvių kalbos institutas). Ji kalbėjo apie žodynines apibrėžtis, išskirdama teorines ir praktines problemas. Doc. dr. Yuliya Vyshenskaya iš Rusijos (Herzeno valstybinis universitetas) analizavo specifinius kalbinius ir nekalbinius aspektus, turinčius įtakos stiliaus generavimo procesui. Posėdį užbaigė dr. Anželika Smetonienė (LKI): mokslininkė kalbėjo apie slavizmų ir hibridų įvairovę Motiejaus Valančiaus *Patarlėse žemaičių*.

Pirmosios konferencijos dienos vakarą pranešėjai dalyvavo ekskursijoje po LKI interaktyvųjį kalbos muziejų *Lituanistikos židinys*, kuriame eksponuojama daugybė unikalių kalbos žaislų, knygų ir kalbininkų daiktų, kalbai svarbių dokumentų.

Antrąją konferencijos dieną plenariniame posėdžiui vadovavo dr. Jurgita Jaroslavienė (LKI). Pirmiausia kalbėjo garbi kviestinė viešnia prof. dr. Birutė Klaas-Lang iš Estijos (Tartu universitetas) (žr. 5 pav.). Ji pristatė estų kalbos politikos ir tvarumo klausimus aukštojo mokslo srityje. Vyko diskusija apie pozityviąją diskriminaciją, požiūrio į kalbą ugdymą ir asmeninę atsakomybę kalbėti savo gimtąja kalba. Pasidžiaugta valstybės parama siekiant užtikrinti estų kalbos tvarumą visose gyvenimo srityse, įskaitant aukštąjį mokslą ir mokslinius tyrimus.

5 PAV. Prof. dr. Birutė Klaas-Lang (Tartu universitetas) ir dr. Albina Aukšoriūtė (Lietuvių kalbos institutas)

Dar viena kviestinė plenarinė pranešėja – dr. (HP) Rita Miliūnaitė (LKI) pristatė lietuvių bendrinės kalbos padėtį Europos bendrinių kalbų dinamikos kontekste postandartizacijos laikotarpiu (žr. 6 pav.).

6 PAV. Dr. (HP) Rita Miliūnaitė (Lietuvių kalbos institutas)

Remdamasi svarbiausiais bendrinę kalbą apibūdinančiais požymiais, tokiais kaip bendrumas visai visuomenei, normų homogeniškumas, stabili kodifikacija ir prestižas, mokslininkė pateikė teorinių įžvalgų, kurios leistų bendrinei lietuvių kalbai pritaikyti vienokį ar kitokį jos dinamikos – destandartizacijos, demotizacijos, restandartizacijos – modelį. Aktualizuota tarpinės atmainos tarp regiolektų ir bendrinės kalbos – substandarto – sąvoka, kuri gali padėti paaiškinti šiuolaikinės bendrinės lietuvių kalbos vartosenos pokyčius.

Plenarinis posėdis baigtas prof. dr. Irenos Smetonienės (VU) pranešimu: profesorė analizavo, ką reiškia lietuviui konceptas *kalba*, kalbėjo apie kalbą kaip tautybės pagrindą ir kultūros dalį, pabrėžė, kad per kalbą galima perduoti papročius, neatsižvelgiant į asmens gyvenamąją vietą (žr. 7 pav.). Pranešime išskirti visi pagrindiniai sąvokos *kalba* konceptai.

7 PAV. Prof. dr. Irena Smetonienė (Vilniaus universitetas)

Toliau mokslinės diskusijos vyko atskiruose posėdžiuose. Dr. Elenos Riekhakaynen (Sankt Peterburgo valstybinis universitetas) vadovaujamame penktajame posėdyje nemažai pranešimų buvo skirta eksperimentinei fonetikai. Dr. Alla Kalyta (Nacionalinio Ukrainos technikos universiteto Igorio Sikorskio Kijevo politechnikos institutas) pristatė metodą, skirtą kalbos emocinei ir pragmatinei analizei, o kitas iš Ukrainos atvykęs pranešėjas – dr. Mykolas Kutsenko (Telekomunikacijų ir informacinių technologijų karinis institutas) analizavo fonetinių priemonių vaidmenį nustatant nuoširdumą angliškuose užuojautos pasakymuose.

Odontologė Victoria Artjomenko iš Rygos („DentalArt“) ir dr. Solveiga Čeirane (Rygos Stradinio universitetas) kalbėjo apie akustinių parametrų paieškas, padėsiančias įvertinti

eksperimentinių protezų poveikį latvių kalbos priebalsių kokybei. Viešnios iš Latvijos pateikė preliminarinius eksperimentinio tyrimo rezultatus. V. Artjomenko kalbėjo ir apie priebalsio [s] tarimo pakitimą atlikus estetinę burnos reabilitaciją. Dr. E. Riekhakaynen ir Iuliia Telova (Sankt Peterburgo valstybinis universitetas) analizavo redukuotas žodžių formas kaip kalbos mokėjimo rodiklį.

Šeštajam posėdžiui vadovavo dr. Jolita Urbanavičienė (LKI). Pirmoji pranešimą skaitė dr. Mirosława Gavurová (Prešovo universitetas, Slovakija). Ji pabrėžė poreikį pristatyti periferines liaudies pasakas kaip kalbinį ir motyvacinį išskirtinumą. Tyrėjas Claudio Barna (Milano universitetas) lygino lietuvių kalbos priešdėlį *su-* ir klasikinės graikų kalbos priešdėlį *συν-*. Dokt. Diana Dambrauskienė (LKI), aptardama Raseinių geolekto formavimosi ypatumus, daugiausia dėmesio skyrė pateikėjų kalbinėms nuostatoms daromai ekstralingvistinių veiksnių įtakai. Pranešime pabrėžta, kad „savo“ tarmės (kalbos) suvokimą pietų žemaičių raseiniškai grindžia subjektyviais tarmiškumo ar netarmiškumo sampratos bruožais. Atkreiptas dėmesys, kad netarminio kodo patrauklumas, kalbinės giminės veiksnio svarba savojo tarminio ar netarminio kalbos varianto įvėčiams implikuoja pietų žemaičių raseiniškių siekį tapatintis su netarminio kodo vartotoju bei galimą patarmės vertikaliąją kaitą – tarminės kalbos konvergenciją su bendrine kalba.

Doc. dr. G. Judžentytė-Šinkūnienė (VU) aiškino, kodėl jos pasirinktose tirti aukštaičių šnektose ‘toli’ kartais tampa ‘arti’. Pranešime parodyta, kad fizinis atstumas ne visada yra lemiamas veiksnys renkantis vieną ar kitą rodomąjį įvardį. Dažnai šis procesas yra nulemtas kitų veiksnių. Habil. dr. Kazimieras Garšva (LKI) pasakojo apie panevėžiškių tikrinius vardus, būtent jų tartį, rašybą ir normą, taip pat diskutuota, kodėl numatant pavardžių keitimo tvarką būtina aiškiau reglamentuoti skirtingų asmenvardžių jungimą ir jų priesagų, galūnių keitimą.

Septintajame konferencijos posėdyje, kuriam vadovavo dr. Aurelija Tamulionienė (LKI), buvo pristatyti stendiniai pranešimai, parengti dr. Irynos Borbenchuk ir dr. Zojos Kornievos (Nacionalinio Ukrainos technikos universitetas, Igorio Sikorsko Kijevo politechnikos institutas), dr. Innos Humeniuk (Sumų valstybinis A. S. Makarenkos pedagoginis universitetas), Irinos Korobeynikovos, dr. Elenos Riekhakaynen ir dr. Anatoly Ventsovo (Sankt Peterburgo valstybinis universitetas), dr. Liudmylos Naumenko, doc. dr. Liliia Bilas ir doc. dr. Viros Ponomarovos (Kijevo nacionalinis Taraso Ševčenkos universitetas), Oleksandros Palchevskos ir Petro Hubycho (Lvovo valstybinis apsaugos universitetas), tyrėjos Valerijos Prokaevos (Sankt Peterburgo valstybinis universitetas), dr. Annos Solomennik, dr. Boriso Lobanovo ir dr. Vladimiro Zhitko (Nacionalinis Baltarusijos

mokslų akademijos Jungtinis informatikos problemų institutas), dokt. Janos Taperte (Latvijos universitetas).

Baigiamajame posėdyje, kuriam vadovavo dr. (HP) R. Miliūnaitė (LKI), daugiausia susitelkta į mokyklinę lituanistiką: diskutuota dėl lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino kaitos būtinumo, supažindinta su naujausių tyrimų rezultatais ir išvalgomis dėl mokinių nuostatų ir kitų kalbų poveikio mokinių lietuvių kalbai, aptartas ryšys tarp kalbos vartojimo, mokymo ir mokymosi. Lietuvių kalbos ir literatūros kaip mokomojo dalyko situaciją Lietuvos bendrojo ugdymo mokykloje apžvelgė doc. dr. Zita Nauckūnaitė (LKI). Prelegentė pabrėžė argumentavimo kompetencijos ugdymo svarbą, nes tai yra vienas svarbiausių rašinio turinio vertinimo kriterijų. Atkreiptas dėmesys, kad daugiau nei 90 proc. mokinių pasirenka būtent samprotavimo, o ne literatūrinį rašinį. Lietuvai rengiantis atnaujinti bendrąsias visų ugdymo pakopų programas, keltas klausimas, kokios kompetencijos būtinos XXI a. žmogui. Atsižvelgdama į Lietuvos švietimo dokumentų, mokslinės literatūros ir mokinių darbų analizę bei mokytojų apklausą, Z. Nauckūnaitė darė išvadą, kad lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminas raštu turi būti keičiamas. Kalbėjimo dalis irgi turi būti keičiama: mokiniai egzamino metu galėtų analizuoti naują negrožinį tekstą ir analizę grįsti savo kultūrine patirtimi.

Apie lietuvių kalbos prestižą ir mokinių nuostatas dėl lietuvių kalbos, atsižvelgdamos į švietimo politikos kontekstą, kalbėjo Nida Poderienė (LKI) ir doc. dr. Sonata Vaičiakauskienė (LKI). Formuojantis mokinių nuostatoms dėl lietuvių kalbos, labai svarbus mokytojo vaidmuo – tyrimas atskleidė, kad daugiau nei pusė respondentų sutinka, kad pedagogai turėtų labiau rūpintis, kaip kalba ir rašo lietuviškai. Švietimo dokumentų analizė rodo, kad šalies pedagogams nekeliami aukščiausi lietuvių kalbos mokėjimo reikalavimai. Daroma išvada, kad formuojant švietimo politiką būtina didesnę dėmesį skirti lietuvių kalbos svarbai ugdymo procese.

Kitų kalbų poveikį mokinių vartojamai lietuvių kalbai analizavo dr. A. Tamulionienė (LKI). Remdamasi kai kurių klasių mokinių pateiktais duomenimis, surinktais iš įvairių Lietuvos miestų (pvz., Druskininkų, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus), mokslininkė nurodė, kokios užsienio kalbos vyrauja apklaustų mokinių kalboje, apžvelgė, kaip mokinių pateiktų atsakymų sąryšius su mokinių požiūriu į lietuvių kalbos pamokas, lietuvių kalbos mokymą ir pačią lietuvių kalbą.

Paskutiniame konferencijos posėdyje buvo perskaityti dar du pranešimai. Doc. dr. Lina Murinienė (VU), kalbėdama apie juridinių asmenų pavadinimus ir jų kalbinį normiškumą,

glaustai apžvelgė Lietuvoje steigiamų juridinių asmenų pavadinimų darymo ir registravimo tvarką, iškėlė pagrindines teises ir kalbines problemas, skatino diskutuoti ir ieškoti tinkamų problemų sprendimo būdų. Su emociškai-ekspresine leksika, pateikiama *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne* (<http://naujazodziai.lki.lt/>), supažindino dokt. A. Aleksaitė (LKI). Ji pristatė tokios leksikos radimosi priežastis ir darybos būdus, glaustai aptarė tradicinę naujažodžių sampratą ir rūšis, pateikė novatorišką požiūrį į lietuvių kalbos naujažodžius kaip gyvenamojo meto aktualijų ženklus.

Renginį rėmė Lietuvos mokslo taryba, konferencijos partneris – *Go Vilnius*.

Kita Jono Jablonskio konferencija numatoma 2020 m. – metais, kai švęsime 160-ąsias žymiojo kalbininko gimimo metines.

Gauta 2019 12 17

LINGUISTIC DIVERSITY IN THE MODERN WORLD:

LANGUAGE POWER AND PRESTIGE

The 26th conference of Jonas Jablonskis

Summary

In the paper, the 26th international conference of Jonas Jablonskis LINGUISTIC DIVERSITY IN THE MODERN WORLD: LANGUAGE POWER AND PRESTIGE is presented. The conference was held on October 3–4, 2019 at the Institute of the Lithuanian Language, Lithuania.

Scientists from 15 countries gave their presentations on the following topics: linguistic diversity in language(s) and dialect(s) or language communities; adaptation and standardization of language(s); relationship between standard and non-standard or regional varieties of the language(s); actualities and challenges in language policies, ideologies, and practices; dynamics of language(s) power and prestige, and other aspects related with linguistic diversity and language prestige.

KEYWORDS: Jonas Jablonskis, conference, linguistic diversity, language power, prestige.

JURGITA JAROSLAVIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius

jurgita.jaroslaviene@lki.lt

GINTARĖ JUDŽENTYTĖ-ŠINKŪNIENĖ

Vilniaus universitetas

Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

gintare.judzentyte@flf.vu.lt